

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2Co/59/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8722200886
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8722200886.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Kataríny Krochtovej v právnej veci žalobcov 1./ K. Y., rod. P., nar. XX.XX.XXXX, trvale P. T. XXXX/XX, XXX XX Y. a X./ Y. Y., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XX. D. XXX/XX, XXX XX Y., zastúpení JUDr. Daniel Tarbaj, advokát, so sídlom Zámocká 525/28, 091 01 Stropkov, IČO: 53 450 345, proti žalovanému: Prvá stavebná sporiteľňa, a.s., so sídlom Bajkalská 30, 829 48 Bratislava, IČO: 31 335 004, o určenie, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom, o odvolaní žalobcov v 1./ a 2./ rade proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 19C/17/2022-94 zo dňa 26.04.2023, takto jednohlasne

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol tak, že žalobu zamietol a stranám sporu trov konania nepriznal.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 151j ods. 1 a ods. 2, § 151md ods. 1 zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“) a § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

3. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že žalobcovia v 1./ a v 2./ rade sa podanou žalobou domáhali určenia, že nehnuteľnosti, bližšie špecifikované v odôvodnení napadnutého rozsudku, nie sú zaťažené záložným právom podľa Záložnej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 25.02.2009, ktorá bola uzatvorená z dôvodu zabezpečenia pohľadávky vzniknutej zo Zmluvy č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 25.02.2009. V žalobe uviedli, že dňa 03.12.2021 podali na Okresnom úrade Poprad, katastrálny odbor, žiadosť o výmaz poznámky a ťarchy na LV. Výmaz poznámok a tiarch žiadali na základe právoplatného a vykonateľného rozsudku Okresného súdu Poprad sp. zn. 12C/186/2013 zo dňa 07.03.2018, ktorým bolo rozhodnuté vo výroku I. a II., že zmluva o zriadení záložného práva zo dňa 25.02.2009, ktorej predmetom boli spomínané nehnuteľnosti a ktorej vklad bol povolený Správou katastra Y., je v čl. IV. ods. 1 v časti výkonu záložného práva na dobrovoľnej dražbe podľa zákona č. 527/2002 Z.z. v platnom znení neplatná. Zároveň žalobcovia poukázali na rozsudok Okresného súdu Poprad, sp. zn. 20C/32/2016 01.04.2016, ktorým súd žalobu žalobcu - Prvá stavebná sporiteľňa, a.s. - zamietol, a to z dôvodu premlčania pohľadávky. Žalobcovia v podanej žalobe ďalej uviedli, že Okresný úrad žiadosť o výmaz poznámok a tiarch odmietol, pričom z odôvodnenia rozhodnutia vyplývalo, že ťarchy neboli vymazané z dôvodu, že rozsudkom Okresného súdu Poprad, sp. zn. 12C/186/2013 bolo rozhodnuté o čiastočnej neplatnosti právneho úkonu - Zmluvy o zriadení záložného práva, a to len v časti jeho výkonu a nie jeho zriadenia. Žalobcovia nesúhlasili s odôvodnením Okresného úradu, nakoľko mali za to, že je v rozpore s výrokovou časťou rozsudku Okresného súdu Poprad sp. zn. 12C/186/2013. Namietali, že nikde vo výrokovvej časti spomínaného rozsudku nebolo uvedené, že súd rozhodol o čiastočnej neplatnosti právneho úkonu.

4. Na základe vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za nesporné, že z výrokov rozsudku tamojšieho súdu sp. zn. 12C/186/2013, na ktorý poukazovali v žalobe aj samotní žalobcovia, vyplývalo, že zmluvy o zriadení záložného práva boli určené za neplatné len v časti výkonu záložného práva na dobrovoľnej dražbe. Táto skutočnosť podľa súdu vyplývala aj z bodu 6. odôvodnenia vyššie spomínaného rozsudku. Vo vzťahu k žalobcami spomínanému rozsudku tamojšieho súdu sp. zn. 20C/32/2016 zo dňa 01.04.2016, ktorým bolo rozhodnuté o zamietnutí žaloby z dôvodu premlčania pohľadávky, súd prvej inštancie uviedol, že premlčanie pohľadávky nespôsobuje jej zánik a že táto stále existuje. Citujúc ust. § 151j ods. 1, ods. 2 a § 151md ods. 1 Občianskeho zákonníka dospel súd prvej inštancie k záveru, že premlčanie pohľadávky, ktorá je zabezpečená záložným právom nespôsobuje zánik záložného práva. Záložné právo platí aj potom keď dôjde k premlčaniu pohľadávky, ktorá je zabezpečovaná, pričom zánik záložného práva nastáva v prípadoch, ktoré sú upravené v ust. § 151md Občianskeho zákonníka. O trovách konania súd rozhodol v súlade s ust. § 255 a § 262 ods. 1 CSP, a to tak, že stranám sporu náhradu trov konania nepriznal.

5. Proti rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie žalobcovia v 1./ a v 2./ rade, ktoré odôvodnili ust. § 365 ods. 1 písm. b), d), f), g) a h) CSP. Žalobcovia v 1./ a v 2./ rade uviedli, že podanou žalobou sa domáhali ochrany svojho vlastníckeho práva k bytom, ku ktorým je zriadené záložné právo na základe zmluvy o zriadení záložného práva. Uviedli, že medzi stranami sporu už v minulosti prebiehali súdne konania, v rámci ktorých sa žalovaný domáhal z pozície žalobcu zaplatenia pohľadávky vo výške 30 273,29 eur, avšak neúspešne (konanie vedené na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 20C/32/2016). V tejto súvislosti poukázali aj na konanie vedené pod sp. zn. 12C/186/2013 v spojení s odvolacím konaním vedenom na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 6Co/96/2018 a 6Co/97/2018, v rámci ktorého sa žalobcovia domáhali voči žalovanej určenia neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva zo dňa 25.02.2009. Následne v stručnosti opísali predmet sporu, ako aj skutočnosti, ktoré jeho vzniku predchádzali. Záver súdu prvej inštancie považovali žalobcovia za nesprávny. V prvom rade poukázali na chybu zrejmu v písaní, a to že, v zmysle ust. § 151md Občianskeho zákonníka sú uvedené prípady zániku záložného práva, a nie pohľadávky. Následne uviedli, že vznesením námietky premlčania dochádza k zániku nároku a súd nemôže uplatnené právo v súdnom konaní priznať, a teda právo ostáva v podobe naturálnej obligácie. Mali za to, že vznesením námietky premlčania v spore vedenom na okresnom súde Poprad sp. zn. 20C/32/2016 žalovaná stratila nárok na zaplatenie úverovej pohľadávky. Ďalej uviedli, že bolo potrebné vysporiadať sa s otázkou premlčania záložného práva. Nakoľko žalovaný v posledných troch rokoch pred podaním žaloby nepristúpil k výkonu záložného práva, nebolo možné na výkon záložného práva formou dobrovoľnej dražby prihliadať. Žalobcovia v 1./ a v 2./ rade vzniesli námietku premlčania záložného práva k predmetným nehnuteľnostiam, a uviedli, že mali naliehavý právny záujem na tom, aby súd v tomto spore posúdil premlčanie záložného práva, ktoré je vzhľadom na jeho premlčanie nevykonateľné. Rozhodnutie súdu v tomto spore bude podkladom na výmaz záložného práva z katastra nehnuteľností. Ďalej uviedli, že aj napriek ex offo povinnosti súdu v spotrebiteľských sporoch skúmať premlčanie práva dodávateľa, súd prvej inštancie túto povinnosť nespĺnil. Ďalej poukázali na uznesenie Ústavného súdu SR č. k. PL ÚS 5/2021-8 zo dňa 12.05.2021, a to konkrétne na stanoviská ústavných sudcov. Namietali formalisticky postup súdu prvej inštancie pričom uviedli, že v danom prípade sa nedomáhali posúdenia neplatnosti záložnej zmluvy, ale v konaní namietali aktuálny stav, t.j. či sú nehnuteľnosti ešte zaťažené záložným právom, a to vzhľadom na zmenu okolností spočívajúcich v premlčaní pohľadávky a záložného práva, a teda, či predmetné nehnuteľnosti je možné vydražiť. Petit bolo potrebné posudzovať a vykladať najmä po jeho obsahovej stránke. V prípade vyhovenia žalobe a vydania pozitívneho rozsudku by došlo k naplneniu predpokladov doktríny preventívneho charakteru. V tejto súvislosti poukázali žalobcovia na rozsudok Krajského súdu v Prešove pod sp. zn. 7Co/171/2018, a taktiež aj na rozsudok Okresného súdu Bardejov sp. zn. 6C/19/2018 ako aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/249/2021. V závere uviedli, že sú aj napriek neexistencii dlhu stále obmedzení na svojom vlastníckom práve k nehnuteľnostiam, a to z dôvodu zápisu ľarchy a poznámky v katastri nehnuteľností. Uviedli, že pozitívnym rozhodnutím súdu o určení, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom bude možné zabezpečiť nielen stav právnej istoty, ale aj ochranu majetkového práva. Vzhľadom na vyššie uvedené navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že v celom rozsahu žalobe vyhovie, resp. zruší a vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že sa nestotožnil s tvrdením žalobcov o zániku záložného práva z dôvodu zániku zabezpečenej pohľadávky, nakoľko táto nezanikla žiadnym zo spôsobov

vymedzených Občianskym zákonníkom a táto naďalej existuje. Zároveň poukázal na to, že vzhľadom na situáciu, keď zabezpečovaná pohľadávka naďalej existuje a žalobcovia ju doposiaľ nezaplátili a peňažné prostriedky použili vo svoj prospech je v značnom rozpore s hodnotovým princípom spravodlivosti. V závere uviedol, že sa stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie a navrhol, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie potvrdil.

7. V replike žalobcovia uviedli, že žalovaný vo svojom vyjadrení nijako nereflektovala ani nereagoval na ich argumentáciu uvedenú v podanom odvolaní. V celom rozsahu zotrvali na podanom odvolaní a opätovne navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že v celom rozsahu žalobe vyhovie, resp. zruší a vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

8. Ďalšie vyjadrenia vo veci podané neboli.

9. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (ustanovenie § 34 CSP, preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (ustanovenie § 385 CSP a contrario) tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli súdu Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že odvolanie žalobcov v 1./ a v 2./ rade je dôvodné.

10. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

11. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích námietok v kontexte s namietaným porušením práva na spravodlivý proces, nesprávneho rozhodnutia vo veci, nesprávnych skutkových zistení, neobstátím zisteného skutkového stavu a nesprávnym právnym posúdením, teda, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

12. V tejto súvislosti odvolací súd v prvom rade dáva do pozornosti skutočnosť, že súd prvej inštancie sa v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočne nevyporiadal s námietkami žalobcov, a preto je potrebné rozsudok v jeho napadnutej časti považovať za nepreskúmateľný. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktorá je súčasťou práva na určitú kvalitu rozhodnutia. Nepreskúmateľnosť súdneho rozhodnutia patrí medzi vady konania v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP.

13. Právnym významným ustanovením je ust. § 220 ods. 2 CSP, podľa ktorého súd v odôvodnení rozsudku uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil a aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké procesné prostriedky obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

14. Vzhľadom na vyššie uvedené je potrebné uviesť, že odôvodnenie rozhodnutia je tou časťou v ktorej súd vysvetľuje, akým spôsobom a z akých dôvodov dospel ku konkrétnemu rozhodnutiu, ktoré skutkové tvrdenia sporových strán boli preukázané, ktoré ich argumenty považoval za relevantné a pod. Z odôvodnenia rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V zmysle ust. § 46 ods. 1 Ústavy SR je riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia súčasťou práva na súdnu a inú právnu ochranu, a preto na súd kladie požiadavku, aby sa jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné.

15. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobcovia v 1./ a v 2./ rade sa podanou žalobou domáhali, aby súd prvej inštancie určil, že nehnuteľnosti bližšie špecifikované v napadnutom rozhodnutí, nie sú zaťažené záložným právom. Svoj návrh odôvodnili tým že v konaní na Okresnom súde Poprad boli úspešní, keď súd prvej inštancie výrokmi I. a II. rozsudku č. k. 12C/186/2013-261 zo dňa 07.03.2018 rozhodol, že Zmluva o zriadení záložného práva zo dňa 25.02.2009, ktorej predmetom sú nehnuteľnosti bližšie špecifikované v napadnutom rozhodnutí je v časti výkonu záložného práva na dobrovoľnej dražbe neplatná. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 12.12.2018. Následne žalobcovia v 1./ a v 2./ rade uviedli, že na základe spomínaného rozsudku podali žiadosť výmaz poznámky a ľarchy z LV na Okresnom úrade Poprad, katastrálny, avšak Okresný úrad odmietol výmaz poznámok. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že ľarchy a poznámky neboli vymazané z dôvodu, že vyššie spomínaným rozsudkom súdu prvej inštancie rozhodol o čiastočnej neplatnosti právneho úkonu - Zmluvy o zriadení záložného práva, a to len v časti jeho výkonu a nie jeho zriadenia.

16. Súd prvej inštancie mal po oboznámení sa s výrokom rozsudku Okresného súdu Poprad č. k. 12C/186/2013-261 za nesporné, že súd v konaní o čiastočnú neplatnosť právneho úkonu určil neplatnosť zmlúv o zriadení záložného práva, ktorých predmetom boli špecifikované byty, a to v časti výkonu záložného práva na dobrovoľnej dražbe. Vo vzťahu k námietke žalobcov v 1./ a v 2./ rade kde poukazovali na to, že žaloba žalovaného v konaní pod sp. zn. 20C/32/2016 bola zamietnutá, a to z dôvodu premlčania pohľadávky, súd uviedol, že táto skutočnosť neznamena zánik pohľadávky, ale že táto rozhodnutím súdu o zamietnutí žaloby nezanikla, ale ešte stále existuje. V tejto súvislosti uzavrel, že k zániku záložného práva dochádza v prípadoch, ktoré sú upravené v ust. § 151md Občianskeho zákonníka, a teda záložné právo platí aj po tom, keď dôjde k premlčaniu pohľadávky, ktorá je ním zabezpečená.

17. Žalobcovia v 1./ a v 2./ rade uzavreli ako dlžníci so žalovaným zmluvu o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere dňa 25.02.2009, na základe ktorej im bol poskytnutý úver vo výške 61 000 eur. Rovnaký deň uzavreli Zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam bližšie špecifikovaným v rozsudku Okresného súdu Poprad č. k. 12C/186/2013, ktorý je súčasťou súdneho spisu. Žalobcovia sa v predmetnom konaní domáhajú určenia, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom, pričom, ako to vyplýva z pripojených listín, ktoré tvorili súčasť žaloby a najmä Oznámenia Okresného úradu Poprad, katastrálny odbor, zo dňa 01.03.2022 (č. I. 6), svoj návrh odôvodnili najmä tým, že Okresný úrad zamietol ich žiadosť o vymazanie poznámky a ľarchy na LV zo dňa 03.12.2021. Rozhodnutie Okresného úradu bolo odôvodnené tým, že rozsudkom na základe, ktorého sa žalobcovia v 1./ a v 2./ rade domáhali výmazu tiarch a poznámky bolo rozhodnuté o čiastočnej neplatnosti právneho úkonu - Zmluvy o zriadení záložného práva, a teda, súd nerozhodol o neplatnosti záložného práva.

18. V prvom rade bolo potrebné skúmať, čo žalobcovia podaným návrhom sledovali. Z obsahu žaloby je zrejmé, že títo sa na základe žiadosti adresovanej Okresnému úradu Poprad, katastrálny odbor domáhali výmazu tiarch a poznámky na LV, ktoré boli zriadené Zmluvou o zriadení záložného práva zo dňa 25.02.2009. Svoj nárok odôvodnili rozsudkom Okresného súdu Poprad sp. zn. 12C/186/2013, avšak tejto požiadavke vyhovieť nebolo.

19. Odvolací súd poukazuje na princíp ex offa ingerencie všeobecných súdov v konaniach so slabšou zmluvnou stranou napriek zastúpeniu advokátom podľa rozhodnutí SD EÚ C-511/17 bod 40, podľa ktorého „Okrem toho skutočnosť, že pani H. je zastúpená advokátom, nemá vplyv na predchádzajúcu analýzu, keďže všeobecná otázka rozsahu preskúmania ex offa, ktoré má vykonať vnútroštátny súd rozhodujúci vo veci, musí byť rozhodnutá bez ohľadu na konkrétne okolnosti každého konania“ (pozri analogicky rozsudok zo 4. októbra 2007, Rampion a Godard, C-429/05, EU:C:2007:575, body 62 a 65). (pozri uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 20Co/59/2022 zo dňa 29.02.2024)

20. So zreteľom na uvedené odvolací súd pripomína, že „obsah žaloby nie je tvorený výlučne žalobným návrhom (petitum), ale aj rozhodujúcimi skutkovými tvrdeniami - opísaním skutkového deja (causa petendi). Súd je viazaný petitom žaloby po obsahovej stránke a tento petit je potrebné vykladať v súvislosti so skutkovými tvrdeniami v žalobe. Súd má skúmať celý obsah skúmanej žaloby, nielen samotný žalobný návrh“ (pozri rozhodnutia NS SR sp. zn. 2Cdo/8/2005, r 14/2021).

21. Dôležitým aspektom v danom prípade je však potreba zaoberať sa samotnou žalobou žalobcov, ktorou sa v zmysle jej petitu domáhali určenia, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom. Súd prvej inštancie sa v odôvodnení svojho rozhodnutia obmedzil len na skúmanie výrokov rozsudku Okresného súdu Poprad č. k. 12C/186/2013-261 zo dňa 07.03.2018, pričom sa opomenul zaoberať tým, či v danej veci je naliehavý právny záujem žalobcov na tom, aby rozhodnutie súdu bolo spôsobilým podkladom pre výmaz záložného práva z katastra nehnuteľností.

22. Odvolací súd upriamuje pozornosť na skutočnosť, že súd prvej inštancie sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia zameril na spôsoby zániku záložného práva vymedzeného v ust. § 151md ods. 1 Občianskeho zákonníka, pričom uzavrel, že zánik záložného práva nastáva len v týchto prípadoch a uviedol, že premlčanie pohľadávky nespôsobuje zánik záložného práva. V tejto súvislosti odvolací súd považuje za potrebné poukázať na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR a pripomenúť, že v čase rozhodnutia súdu prvej inštancie bolo vydané rozhodnutie zverejnené v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR - rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 26.10.2022, sp. zn. 4Cdo/169/2021. Z obsahu tohto rozsudku vyplýva, že „naliehavý právny záujem na určení, že nehnuteľnosť nie je zaťažená záložným právom v dôsledku premlčania jeho výkonu, je daný“.

23. Súd prvej inštancie uzavrel, že žalovaný mal právo uspokojiť sa zo zálohu, a to aj vtedy keď zabezpečená pohľadávka bola premlčaná. Záložné právo podľa názoru súdu prvej inštancie platilo aj potom, keď došlo k premlčaniu pohľadávky, nakoľko premlčanie pohľadávky nespôsobuje zánik záložného práva. Tieto závery súdu prvej inštancie nezohľadňujú závery obsiahnuté vo vyššie spomínanom rozhodnutí Najvyššieho súdu SR. To, čo nasleduje po vznesení námietky premlčania vymedzil dovolací súd vo svojom rozhodnutí, a teda, že vznesenie námietky premlčania po uplynutí premlčacej doby nespôsobuje zánik práva ale zánik nároku. V takomto prípade nezaniká subjektívne právo, ale iba právny nárok na ktorý sa toto subjektívne právo viaže. Zánik nároku potom spôsobuje zánik možnosti domáhať sa splnenia povinnosti zo strany oprávneného voči povinnému proti jeho vôli. Ak by teda povinný súhlasil s plnením po uplynutí premlčacej doby z dôvodu existencie subjektívneho práva a to aj po uplynutí premlčacej doby, takéto plnenie by nezakladalo na strane oprávneného bezdôvodné obohatenie. „Premlčaním záložné právo nezaniká, akurát ho nie je možné v prípade vznesenia námietky premlčania vykonať proti vôli povinného subjektu“. (pozri bližšie uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/169/2021)

24. Dovolací súd následne vo svojich rozhodnutiach rozobral, aký vplyv má premlčanie záložného práva na registráciu záložného práva viaznuceho k nehnuteľnosti v katastri nehnuteľností. Toto záložné právo v konečnom dôsledku nemá žiaden zmysel a preto len obmedzuje záložcu s nakladať s objektom jeho vlastníckeho práva.

25. Odvolaciemu súdu sa javí, že pokiaľ sa žalobcovia 1./ a 2./ rade domáhali určenia, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom v prospech žalovaného, bola žaloba aj s prihliadnutím na vyššie spomenuté závery ohľadne posudzovania podaní, v zmysle ust. § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku vhodne zvoleným prostriedkom ochrany, keďže na základe vyhovujúceho rozhodnutia by došlo k zmene zápisu v katastri nehnuteľností. Dôležitým bolo posúdenie existencie naliehavého právneho záujmu žalobcov v 1./ a v 2./ rade zo strany súdu prvej inštancie, ktorý v odôvodnení napadnutého rozhodnutia absentoval. V preskúmvanej veci súd prvej inštancie založil svoje zamietajúce rozhodnutia na právnom názore, že v danej veci nebolo možné vyhovieť žalobe a určiť, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom, pretože dôvodom zániku záložného práva v zmysle zákona nie je premlčanie pohľadávky, ani premlčanie záložného práva.

26. V tomto kontexte považuje odvolací súd za potrebné pripomenúť, že súd prvej inštancie nesprávne právne vec posúdil, keď v odôvodnení svojho rozhodnutia opomenul vyporiadať s povahou podanej žaloby a v zmysle ust. § 137 písm. c) CSP, a tiež so splnením podmienok naliehavého právneho záujmu v spojení s rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu SR v osobitných prípadoch o aký ide aj v tomto súdnom konaní. Odvolací súd zdôrazňuje na záver Najvyššieho súdu SR, a to, „Obiter dictum dovolací súd takisto poznamenáva, že aj odborná literatúra zastáva názor, že záložca má naliehavý právny záujem na tom, aby súd v sporovom konaní určil, že premlčané záložné právo nie je vykonateľné vzhľadom na dovolanie sa premlčania záložcom.“

27. Odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, a preto bolo potrebné rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie podľa § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP.

28. V ďalšom konaní bude úlohou súdu prvej inštancie v intenciách odôvodnenia odvolacieho súdu sa opätovne zaoberať a vysporiadať s otázkou uplatneného nároku žalobcov, a to v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu a v nadväznosti na to opätovne posúdiť žalobcami uplatnený nárok. Taktiež úlohou súdu prvej inštancie bude posúdiť nárok žalobcov v súlade s ust. § 137 písm. c) CSP v nadväznosti na premlčanie záložného práva v súlade s právnymi názormi vyjadrenými odvolacím súdom a s poukazom na rozhodovaciu prax dovolacieho súdu. Následne svoje závery o skutkových zisteniach a právnom posúdení veci v súlade so zásadami uvedenými v § 220 ods. 2, 3, CSP náležite odôvodní.

29. V novom rozhodnutí o veci sa rozhodne aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

30. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).